

موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

وبینار تخصصی

« ژئوپلتیکی شدن تجارت جهانی و تحولات منطقه‌ای : پیامدهایی برای اقتصاد ایران »

اعضای پنل

دکتر محسن شریعتی نیا

عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی و پژوهشگر
مدیریت یکپارچه سازی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

دکتر بهرام امیراحمدیان

عضو هیات علمی دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران

دکتر مهدی فاخری

عضو هیات علمی دانشکده روابط بین الملل وزارت امور خارجه

علی زاهدطلبان

عضو هیات علمی و مدیر گروه پژوهش‌های حقوق
اقتصادی و بازرگانی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

محورهای میزگرد

- * تنش چین و آمریکا و برگزیت
- * حمایت گرایایی
- * ملی گرایایی اقتصادی
- * تنش‌های قره باغ
- * چالش‌های عضویت ایران در
- ترتیبات تجارت منطقه‌ای

آدرس سایت لینک ورود به نشست <http://vc.mimt.gov.ir>

زمان : چهارشنبه ۱۳۹۹/۹/۲۶ ساعت ۱۰ الی ۱۲

موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

روندهای کلان در تجارت بین الملل پس از جنگ جهانی دوم

□ چندجانبه گرایی و نظام سازی

WTO / GATT ➤

✓ افزایش شمار اعضا و توسعه دامنه صلاحیت ها

✓ تحت پوشش گرفتن ۹۸ درصد تجارت جهان

✓ وزن گیری کشورهای در حال توسعه

✓ ناکامی دور دوحه و طولانی شدن آن

□ منطقه گرایی

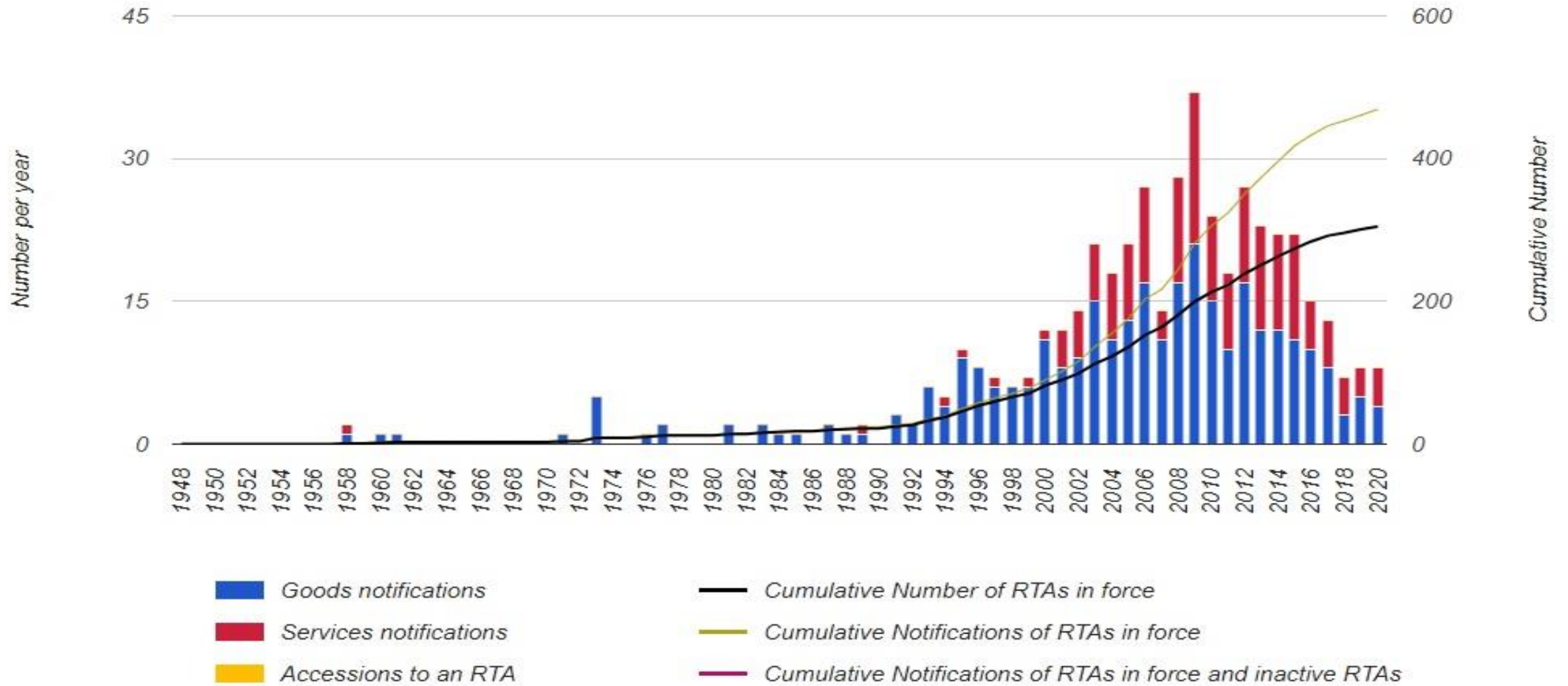
➤ شکل گیری انواع RTAs

➤ اوج گیری شتابان در دو دهه قبلی

➤ زنجیره جهانی ارزش (GVC)

➤ ائتلاف های تجاری فرامنطقه ای (Mega Regionals)

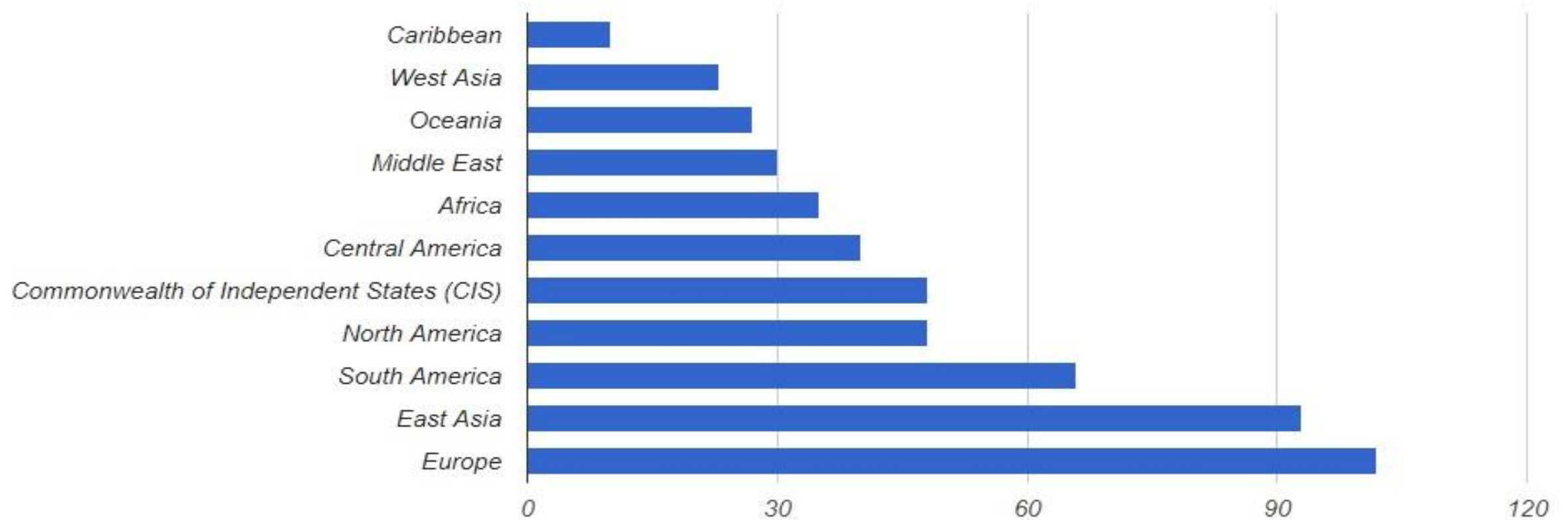
Evolution of RTAs, 1948 - 2020

Note: Notifications of RTAs: goods, services & accessions to an RTA are counted separately.

Source: WTO Secretariat - December 12, 2020

RTAs in force, participation by region

Note: The composition of regions may be found in the RTA database [User Guide](#). RTAs involving countries/territories in two (or more) regions are counted more than once.

Source: WTO Secretariat - December 14, 2020

© World Trade Organization 2020

شواهدی از ظهور روندهای جدید در یک دهه اخیر

□ موج جدید واگرایی

❖ برگزیت

❖ ترامپیسیم و ناسیونالیسم اقتصادی

✓ خروج از پیمان های بین المللی

✓ تعلیق سازوکار حل و فصل اختلاف در WTO

✓ چالش تجاری با چین و اتحادیه اروپا

❖ کرونا و تردید در امنیت زنجیره تامین

□ آیا روند تازه ای در جهان آغاز شده است؟

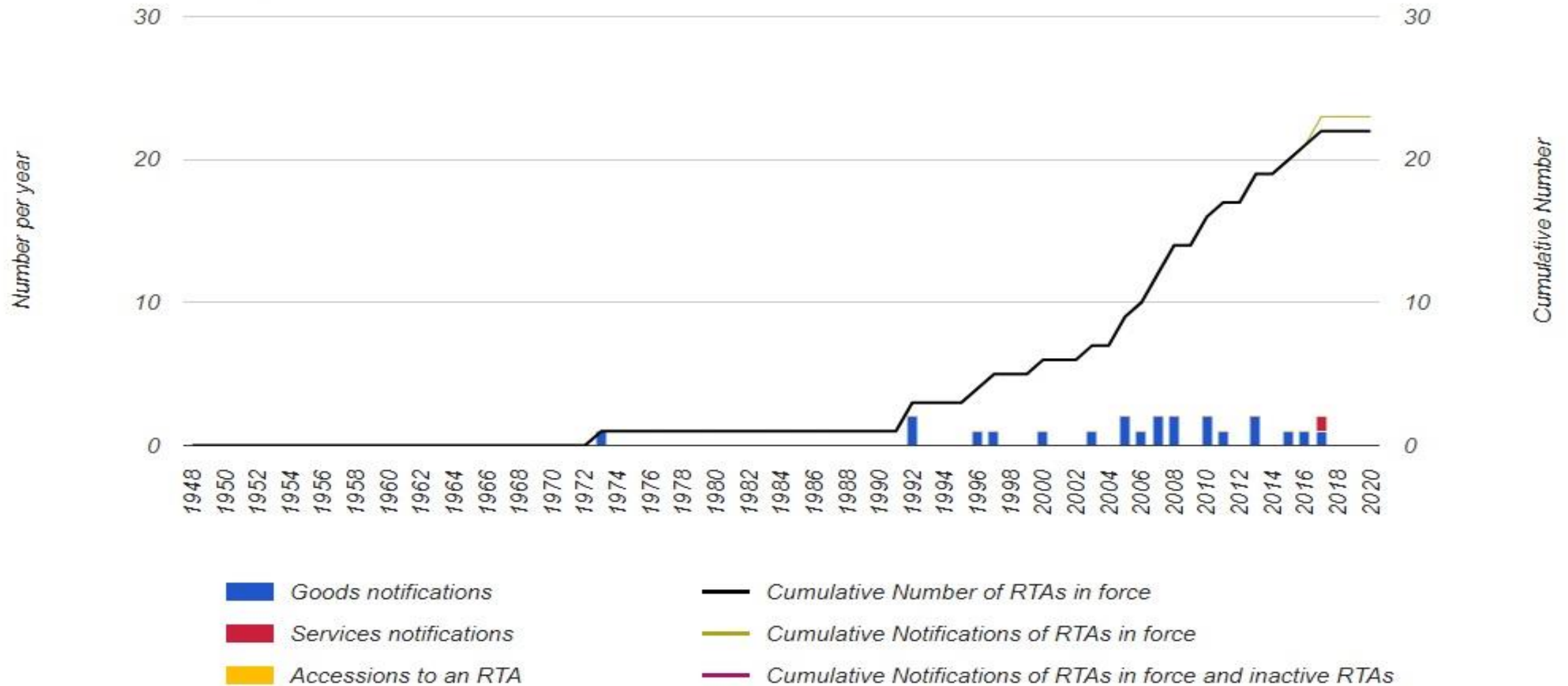
ایران و موافقت‌نامه های تجاری دوجانبه

ردیف	کشور	تعداد ترجیحات تعرفه ای	تاریخ امضا	آخرین وضعیت در سال ۹۹
۱	پاکستان	۳۰۹ کد ۶ رقمی اعطایی ۳۳۸ کد ۶ رقمی دریافتی	۰۲/۰۳/۱۳۸۵	در حال اجراست
۲	تونسی	۲۵۶ کد ۴ و ۶ و ۸ رقمی اعطایی ۱۷۴ کد ۶ و ۸ رقمی دریافتی	۲۷/۰۸/۱۳۸۶	در حال اجراست
۳	سوریه	(موافقتنامه تجارت آزاد)	۰۶/۰۵/۱۳۸۷	در حال اجراست
۴	کوبا	۴۴ کد ۸ رقمی اعطایی ۸۸ کد ۶ و ۸ رقمی دریافتی	۲۹/۰۲/۱۳۸۷	در حال اجراست
۵	بوسنی	۱۷۰ کد ۶ رقمی اعطایی ۱۷۰ کد ۴ و ۶ رقمی دریافتی	۱۵/۰۶/۱۳۸۸	در حال اجراست
۶	ترکیه	۱۲۵ کد ۶ رقمی اعطایی ۱۳۹ کد ۶ رقمی دریافتی	۱۸/۰۳/۱۳۹۳	در حال اجراست
		<p>مجموع امتیازات اعطایی در کل توافق های تجاری (به استثنای سوریه) مجموع امتیازات دریافتی در کل توافق های تجاری (به استثنای سوریه)</p>		
		<p>۹۰۴ ردیف تعرفه ای ۹۰۹ ردیف تعرفه ای</p>		

ایران و موافقت نامه های چندجانبه

ردیف	کشور	وضعیت مذاکرات	وضعیت اجرا
۱	موافقت نامه تجارت ترجیحی هشت کشور بزرگ اسلامی (دی هشت)	به اتمام رسیده	از سال ۱۳۹۵ به اجرا گذاشته شده است.
۲	موافقت نامه تجارت ترجیحی کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی (OIC)	به اتمام رسیده	ایران اخیراً فهرست امتیازات خود را ارائه نموده ولی هنوز توافق اجرایی نشده است.
۳	توافق تجارت ترجیحی در چارچوب سازمان همکاری های اکو	به اتمام رسیده	هنوز اجرایی نشده و قرار است مذاکرات مجدد صورت گیرد.
۴	توافق تجاری ایران با اتحادیه اوراسیا	به اتمام رسیده	به تصویب نهایی رسیده و از تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۰۵ لازم الاجرا شده است.

Turkey: Evolution of RTAs, 1948 - 2020

Note: Notifications of RTAs: goods, services & accessions to an RTA are counted separately.

Source: WTO Secretariat - December 14, 2020

© World Trade Organization 2020

چالش های ایران برای حضور در ترتیبات تجاری منطقه ای

- بی ثباتی محیط پیرامونی و تنش های سیاسی با برخی همسایگان
- دوری بلندمدت ایران از نظام تجاری چندجانبه و ناسازگاری با قواعد آن
- فقدان یک راهبرد مشخص و روشن با اثربخشی عملیاتی
 - ❖ سند چشم انداز / برنامه های توسعه / اقتصاد مقاومتی
- بی ثباتی اقتصاد داخلی و محیط تجاری کشور
 - ❖ تحریم های یک جانبه آمریکا
 - ❖ تنش های سیاسی با غرب و اروپا
- نگاه تزئینی به موافقت نامه ها و عدم التزام به اقتضائات آن
 - ✓ برنتافتن هیچ حد مطلوبی از رقابت
 - ✓ حمایت گرایی مفرط
- ضعف تشکیلاتی و نهادی و فقدان سازوکارهای منسجم و فیصله بخش

چالش های ایران برای حضور در ترتیبات تجاری منطقه ای

- فقدان وحدت فرماندهی و تداخل وظایف و مسؤلیت های دستگاہی
- فقدان زیرساخت های تجاری و فنی لازم برای اجرای صحیح و موثر موافقت نامه ها
- کمبود نیروی انسانی ماهر و متخصص و آشنا با موضوعات توافق های تجاری
- عدم وجود سازوکارهای نظارتی موثر برای پایش موافقت نامه های تجاری

پرسش و پاسخ